

Runolaulu-Akatemian kannatusyhdistys ry
Kainuuntie 99
88900 Kuhmo
puh. 040 1798600

RUNOLAULU-AKATEMIAN KANNATUSYHDISTYS RY TOIMINTAKERTOMUS 2022

YLEISTÄ

Runolaulu-Akatemian kannatusyhdistys ry ylläpitää Runolaulu-Akatemia -nimistä tutkimus- ja kulttuurikeskusta. Tämä toimintakertomus on samalla myös Runolaulu-Akatemian toimintakertomus.

Runolaulu-Akatemian läheisenä yhteistyökumppanina on säilynyt Juminkeko-säätiö, ja mm. tutkimustoiminnassa syntyvät tallenteet sijoitetaan edelleenkin Juminkeon ylläpitämään, Juminkeon ja Runolaulu-Akatemian yhteiseen arkistoon. Arkiston lyhenteenä säilyy JumA.

RUNOLAULU-AKATEMIA

Runolaulu-Akatemia on itsenäinen, oman kannatusyhdistyksen (Runolaulu-Akatemian kannatusyhdistys ry) ylläpitämä valtakunnallinen, kansainvälistä yhteistyötä tekevä, runolaulun ja muiden laulun ja soiton muotojen taiteellista ja tieteellistä tutkimusta, tallennusta ja pedagogista kehittämistoimintaa harjoittava kulttuuri- ja tutkimuskeskus.

Runolaulu-Akatemian toiminta suuntautuu monipuolisesti musiikkikulttuurin ja musiikin tutkimuksen aloille. Runolaulu-Akatemia on paikka, jossa kohtaavat erilaisista yhteisöistä tulevat muusikot, muusikko-tutkijat, tutkijat, pedagogit, opiskelijat sekä muut kulttuurin ammattilaiset ja harrastajat. Keskeisiä työmuotoja ovat kansallinen ja kansainvälinen kulttuuri- ja tutkimusalan yhteistyö, tutkijakohtainen suunnattu tutkimus, työryhmätyöskentely, seminaarit ja julkaisutoiminta.

Runolaulu-Akatemian erityisenä tavoitteena on runolaulun ja arkaaisten kansanmusiikin muotojen elvyttäminen osaksi elävää musiikkikulttuuriamme, kulttuuriperinteidemme arvostuksen ja tuntemuksen lisääminen sekä käytännönläheinen toiminta kestävän kulttuurisen kehityksen puolesta.

Runolaulu-Akatemian toiminnan erityispiirteenä on se, että se toimii runolaulualueella, Itä-Suomessa, Kainuussa ja Kuhmossa. Samalla se on voimakkaasti verkottunut sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Perinteisiä yhteistyötahoja ovat Taideyliopiston Sibelius-Akatemia, Tampereen yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Museovirasto, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Petroskoin valtion konservatorio, Venäjän tiedeakatemian Karjalan tutkimuskeskus. Niiden rinnalla ovat viimeisten vuosien aikana olleet Helsingin, Tarton, Edinburghin ja Brestin yliopistot, sekä Venäjän tiedeakatemian Udmurtian historian, kielen ja kirjallisuuden instituutti, Kazanin konservatorio sekä Mordvan valtion yliopisto, joiden kanssa solmittiin yhteistyösopimukset syys - lokakuussa 2014. Vuoden 2015 loppupuolella Runolaulu-

Akatemian johtaja vieraili Kiinassa, ja tapasi siellä useiden yliopistollisten tutkimuslaitosten, erityisesti CASS:n (*Chinese Academy of Social Sciences*) edustajia.

Vuodesta 2016 lähtien kulttuurialan yhteistyö on ollut kiinteätä Musiikkiyhdistys pro Sommelo ry:n ja Runon ja Rajan tie ry:n kanssa. Yhdessä on rakennettu Singing Heritage Route -nimistä kulttuuriteittiä, jossa on partnereita Virossa (Viron kansallismuseo ja Viron kirjallisuuseumuseo sekä matkailualan toimijoita), Latviasta (Latvian kansallisen kulttuurin keskus sekä matkailualan toimijoita) ja Liettuasta (Vilnan etnisen kulttuurin keskus ja matkailutoimijoita). Yhdessä näiden partnereiden kanssa on perustettu Singing Heritage Association ry -niminen yhdistys. (ks. erillinen kuvaus ja liite).

Sen lisäksi yhteistyö Karjalan tasavallassa toimivaan Kantele-yhtyeen (viralliselta englanninkieliseltä nimeltään Budgetary Institution "The Karelian National Song and Dance Ensemble Kantele") kanssa on ollut vilkasta, erityisesti Karelia CBC -hankkeen kautta. Samassa hankkeessa toisena suomalaisena yhteistyösopuolena on Itä-Suomen yliopisto.

Runolaulu-Akatemia on aktiivinen myös kansallisten, alueellisten ja paikallisten kulttuurialan toimijoiden kanssa tehtävässä yhteistyössä. Kansanmusiikkiliitto, Kanteleliitto, Kainuun Kansanmusiikkiyhdistys ry, Musiikkiyhdistys pro Sommelo ry, Dryades musiikkiyhdistys ry, Juminkekosäätiö ja Runolaulajat ry, sekä uutena paikallisena kumppanina Kuhmon Yrittäjät ry ja muutkin vastaavat tahot ovat tiiviissä yhteistyössä Runolaulu-Akatemian kanssa. Vuodesta 2020 lähtien on aktivoitunut myös alueellinen yhteistyö FVV (Fennoskandian Vihreän Vyöhykkeen) Karjalan työvaliokunnassa.

Runolaulu-Akatemian toiminnan taustalla vaikuttavia keskeisiä arvoja ovat tasa-arvoisuus, oikeudenmukaisuus, avoimuus sekä erilaisuuden kunnioittaminen. Runolaulu-Akatemia on aina korostanut toiminnassaan kulttuurisesti kestävä kehityksen periaatetta, mikä tarkoittaa, että kulttuuriperinnettä edistetään – myös elinkeinotoiminnassa – siten että sen perusta samalla vahvistuu.

Runolaulu-Akatemian verkkosivu on osoitteessa www.runolaulu.fi. Runolaulu-Akatemian facebook-sivusto on osoitteessa <https://www.facebook.com/Runolaulu-Akatemia-1249303405240736>

RUNOLAULU-AKATEMIAN PERUSTOIMINTA

Runolaulu-Akatemian perustoiminta tarkoittaa sellaista osuutta toiminnasta, joka ei liity johonkin erillisrahoituksella toteutuvaan hankkeeseen. Perustoiminnassa korostuu erityisesti runolaulun esillä pitäminen kansallisessa kulttuurikeskustelussa ja aloitteissa. Vuoden 2022 aikana perustoiminnassa ovat korostuneet yhteistyö Musiikkijuhla Sommelon ja Runolaulajat ry:n kanssa, sekä työ aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmässä.

Runolaulu-Akatemian verkkosivut osoitteessa www.runolaulu.fi on uudistettu. Sivujen kehittäminen jatkuu edelleen. Esisijaisena tavoitteena on saada elektroninen julkaisualusta tieteellisille artikkeleille osaksi verkkosivuja vuoden 2023 aikana. Alustan nimeksi on valittu Kultalatva, joka viittaa sekä runolaulussa esiintyvään kuvaukseen kuusesta kultalatvasta, että Kuhmon vaakunaan.

Runolaulu-Akatemia oli aktiivinen osallistuja Fennoskandian Vihreän Vyöhykkeen Karjalan työvaliokunnassa. Kulttuurireitti-yhteistyö merkittiin työvaliokunnan toimintasuunnitelmassa yhdeksi kärkihankkeeksi, jonka jatkorahoitusta pyritään tukemaan.

Muutenkin SH-Route -kulttuurireitin tukeminen jatkuu myös osana perustoimintaa. Nykyisissä ja tulevaisuudessa hankkeissa varaudutaan omarahoitusosuuksiin mm. Suomen kulttuurirahaston osarahoituksella.

Yhteistyö Musiikkijuhla Sommelen kanssa

Runolaulu-Akatemia toteutti, yhteistyössä Musiikkijuhla Sommelen kanssa Kuhmon Talvi -tapahtuman online-konsertin 24.2.22. Konsertissa esiintyi Kardemimmit-yhtye. Konsertti onnistui hyvin ja keräsi satapäisen yleisön.

Kesällä Runolaulu-Akatemia oli mukana järjestämässä Sommelen seminaareja kulttuurimatkailun, runolaulun-, Afrikka -teemoihin liittyen.

Runolaulu-Akatemia aineettoman kulttuuriperinnön suojelutyössä vuonna 2022

Runolaulu-Akatemian johtaja Pekka Huttu-Hiltunen on ollut jäsenenä Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa asiantuntijaryhmässä, joka koordinoi aineettoman kulttuuriperinnön (Elävän perinnön) suojelutyötä Suomessa. Työryhmän työskentelyä ohjaa Museovirasto. Vuoden 2022 aikana jäsenyys loppui ja tilalle tuli Kalevalaisten naisten edustaja.

HANKKEET, SEMINAARIT, TUTKIMUSOHJELMAT JA -ALOITTEET VUONNA 2020

Runolaulu-Akatemia on nähnyt keskeiseksi tehtäväkseen laulututkimuksen kohottamisen itsenäiseksi tutkimusalakseen, alan käsitteistön ja metodiikan kehittämisen ja yhtenäistämisen sekä kansainvälisen tutkimusyhteistyön näillä aloilla. Tässä tarkoituksessa tutkimus- ja kulttuurikeskus on toteuttanut hankkeita, järjestänyt seminaareja, konferensseja ja työpajoja. Perustamiskirjansa mukaisesti Runolaulu-Akatemia on pyrkinyt olemaan eri yhteistyötahojen solmukohta, jossa laulututkijat eri tieteenaloilta ja eri maista voivat kohdata ja pääsevät dialogiin.

Kuhmo suomalais-ugrilainen kulttuuripääkaupunkina 2023

Runolaulu-Akatemian aloitteesta ja toimesta haettiin Kuhmolle suomalais-ugrilaisen kulttuuripääkaupungin statusta vuodeksi 2023. Myönteinen päätös hakemuksen hyväksymisestä saatiin vuoden 2022 tammikuussa. Tällä on suuri merkitys myös Runolaulu-Akatemialle. Vuoden aikana haettiin rahoitusta useasta eri lähteestä monipuolisen ohjelman toteuttamiseksi. Rahoitusta oli vuoden loppuun mennessä saatu noin 118 000 e, jolla ohjelmaa saadaan toteutettua. Rahoituksen määrä on jäänyt – ainakin tässä vaiheessa – jälkeen tavoitteesta. Vuoden 2023 aikana on vielä tarkoitus hankkia lisää mm. hankerahoitusta.

Suomalais-ugrilaisen kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelma liitteenä.

Kulttuurireittihankkeet

Runolaulu-Akatemia on ollut tiiviissä yhteistyössä Runon ja Rajan tie ry:n kanssa, uuden eurooppalaisen kulttuurireitin synnyttämiseksi Suomesta Baltian maiden (Viron, Latvian ja Liettuan) kautta Keski-Eurooppaan. Hankkeita, joita on ollut vuodesta 2016 lähtien, on pääasiassa rahoittanut Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Vuoden 2022 aikana päättyi ns. iso matkailutiehanke, jonka talousarvion loppusumma on 152 000 e. Hankkeen avulla saatiin Singing Heritage Route -organisaatio rakennettua valmiiksi ja varsinainen hakemus jätetyksi Euroopan neuvostolle. Hankkeen toiminta oli muutenkin vuoden 2022 aikana erittäin aktiivista. Mm. vierailimme kaikissa partneriorganisaatioissa syksyllä 2022, ja osallistumme

Annual Advisory Foorumiin Kreetan Haniassa 5.-7.10.2022. Siellä esittelimme hankettamme suurelle eurooppalaiselle yleisölle.

ICSH-Route valmisteluhanke

Kuva Hanian foorumista:

(kuva tulee)

SH-Route -yhdistyksen, samoin kuin nyt vetovastuussa olevan Runolaulu-Akatemian tavoitteena on saada kuluvan vuoden aikana hakemus Euroopan neuvoston kulttuurireittiohjelmaan hyväksytyksi. Sen

jälkeen SH-Route -yhdistys ottaa vastuun reitin ylläpitämisestä. Runolaulu-Akatemia jatkaa asiantuntijajäsenenä organisaatiossa.

Hankkeen verkkosivua rakennetaan osoitteessa <https://viakarelia.fi/singing-route/>.

Hankkeella on myös facebook-sivu <https://www.facebook.com/singing.route.7>

Digitaalisen ulottuvuuden hanke SH-Rote hankkeen tukemikseksi

Vuoden 2022 jatkui Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus Digitaalisen ulottuvuuden hankkeelle, jolla tuetaan Singing Heritage -reitin esittelemistä ja kuvausta, erityisesti vuorovaikutteisten verkkosivujen, videoiden ja lisätyn todellisuuden tekniikoilla tuotetuilla materiaaleilla.

Rahoitusta käytettiin vuoden aikana suhteellisen vähän, koska isompi matkailutiehanke (ICSH-Route valmisteluhanke) oli vielä käytettävissä. Digi-hankkeessa valmistettiin kuitenkin esittelyfilmi, joka on nähtävissä mm. osoitteessa <https://www.youtube.com/watch?v=Xgo8GtPCoJ4>.

Kantele Goes Global – Ground Zero (Karelia CBC) -hanke

Karelia CBC-ohjelmaa toteuttava Kantele go -hanke jatkui vuoden 2022 aikana, vaikka Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikutti voimakkaasti sen ohjelmaan. Uudeksi hankkeen pääpartneriksi valittiin Runolaulu-Akatemia, jonka tehtävänä oli muuntaa jäljellä oleva hankeohjelma ja -budjetti uutta tilannetta vastaavaksi. Tämä vei vuoden aikana paljon energiaa, vaikka merkittäviä toteutusta ei tapahtunutkaan. Hankkeelle anottiin jatkoaikaa vuoden 2023 heinäkuun loppuun saakka.

Yhteyttä Kantele Go! hankkeeseen ja sen partnereihin pidettiin jatkuvasti.

Hankkeen facebook-sivuston on osoitteessa <https://www.facebook.com/groups/1688581478107516>

YHTEISTYÖHANKE KULTTUURIN JA KULTTUURIPERINTÖTYÖN ALOILLA RUNOLAULU-AKATEMIAN JA KIZHIN MUSEOHALLINNON KANSSA VUOSILLE 2021-2022

Runolaulu-Akatemia oli aloittanut vuoden 2021 puolella Opetus- ja kulttuuriministeriön tuella yhteistyöhanke Kizhin museohallinnon kanssa, jonka tavoitteet olivat seuraavat:

- lisätä Suomen ja Venäjän alueiden välisiä suoria kontakteja, ohjelmavaihtoa, vierailuja, konkreettista yhteistyötä ja keskinäistä luottamusta kulttuurin ja kulttuuriperinnön suojelemisen aloilla
- lisätä suomalaisen kulttuurin ja kulttuuriperintötyön tuntemusta Venäjällä ja vastaavasti venäläisen kulttuuriperintötyön tuntemusta Suomessa
- löytää uusia digitaalisen kanssakäymisen suoria keinoja kulttuurialan toimijoiden väliseen yhteistyöhön, sekä oleellisella tavalla parantaa teknisiä valmiuksia yhteiskonserttien ja seminaarien toteuttamistavoissa
- raportoida ohjelman toteuttamisesta siten, että se hyödyttää muitakin alan toimijoita tulevaisuudessa.

Ohjelmaan kuului webinaari, jonka piti toteutua 24.-25.2.2022. Samana aamuna, kun webinaarin piti alkaa, saatiin kuulla Venäjän hyökänneen Ukraina. Aamulla noin 8.30 oltiin jo puhelinyhteydessä OKM:öön tilanteen selvittämiseksi. He konsultoivat asiasta myös ulkoministeriön kanssa. Lopulta tuli noin klo 10 tieto, että webinaari voidaan pitää, kunhan muistetaan Suomen linja, eli että tuomitsemme hyökkäyksen jyrkästi.

Seminaari toteutettiin normaalisti, tosin hieman jännitystä oli ilmassa. Suomen puolelta siihen osallistui useita keskeisiä yhteistyökumppaneita ja asiantuntijoita. Samoin Venäjän puolelta.

HENKILÖSTÖ

Runolaulu-Akatemian kannatusyhdistyksen puheenjohtajana on toiminut professori emeritus Heikki Laitinen, sekä hallituksen jäsenenä FT yliopistolehtori Jarkko Niemi sekä MuT Pekka Huttu-Hiltunen, joista jälkimmäinen on toiminut myös yhdistyksen sihteerinä.

Työntekijöinä ovat olleet MuT Pekka Huttu-Hiltunen (Runolaulu-Akatemian johtaja), Janne Seppänen (tutkija-muusikko), projektikoordinaattori Soila Palviainen (ICSH-Route -valmisteluhanke), sekä Maria Iltola (ICSH-Route -valmisteluhanke). Runolaulu-Akatemian toimistosihteerinä on ollut Kaarina Malinen. Kaikki työntekijät ovat olleet osa-aikaisia.

Tutkijakohtaiset tutkimussuunnitelmat

Tutkijakohtaisista suunnitelmista Pekka Huttu-Hiltunen jatkoi itämerensuomalaiseen runolauluun kohdistuvaa tutkimustaan. Myös Maari Kallbergin aunuksenkarjalaisiin runolauluihin kohdistuva tutkimus on vireillä. Molemmista on todennäköisesti tulossa artikkelit Runolaulu-Akatemian verkkojulkaisuun.

APURAHAT JA AVUSTUKSET

Kahteen kulttuurireittihankkeeseen myönnettyjä avustuksia oli vuonna 2022 käytettävissä yhteensä yli 100 000 e. Kantele Go-hankkeen avustusta oli käytettävissä noin 45 000 e. Kulttuurireittitoiminnan tukemiseen on saatu myös Suomen kulttuurirahaston 35 000 e apuraha, joka on merkitty perustoiminnan osalle. Sillä on tarkoitus turvata reittihankkeiden omarahoitusosuuksia sekä käynnissä olevissa että tulevaisuudessa hankkeissa.

Opetushallitukselta aikaisemmin saatu 10 000 e avustus jouduttiin palauttamaan, koska ensiksi korona, ja vuoden 2022 aikana Venäjän hyökkäys esti apurahan käyttämisen aiottuun tarkoitukseen.

Kokonaisuudessaan vuosi 2022 oli Runolaulu-Akatemialle hyvä.

LIITTEET:

1. Suomalais-ugrilaisen kulttuuripääkaupunkivuoden 2023 ohjelma talousarvioineen

Hyväksytty vuosikokouksessa 22.4.2023

Pekka Huttu-Hiltunen